

KMETSKI LIST

Štev. 43.

Ljubljana, 23. oktobra 1940

Leto XXII

Volja in interes naroda

Od nekaj že poznamo izrazito je: »po volji naroda«. To nam nehoti zbuja celo vrsto vprašanj. Prvič: Kaj je volja naroda? Drugič: Kdo je upravičen proglasiti to ali ono za voljo naroda? Tretjič pa: Kje je merilo za spoznavanje, kaj je res velja naroda in kaj se samo kot tako prikazuje.

Kakor z vsemi velikimi pojmi, uganjajo ljudje tudi s tem obilo komedij. Kljub temu je vendar res, da ima vsak zrel narod svojo voljo, ki jo hoče tudi uveljaviti. Do tega ima popolno pravico. Naglasiti pa je treba, da ima le zrel narod pravico do lastne volje. Zakaj?

Kar tolikokrat poudarjamo, naj omenimo še tu: narod je masni organizem in se bistveno ne razlikuje od osebnega. Otroku puščamo lastno voljo, v kolikor lahko sklepamo, da bo to v njegovo dobro. Hkratu pa upoštevamo njegov interes.

Enako je pri narodu. Tudi narod je treba vzgajati, ga je treba tako rekoč odgojiti in spremljati njegove poskusne korake, dokler ne dozori. Šele takrat njegova volja res lahko pride svobodno do izraza. Ako in dokler pa teh pogojev ni, je treba vedno braniti tudi interese naroda.

Na križpotju

Vsak posameznik preživlja dobo — prehod iz otroških in mladeniška in pozneje v moška leta. To je čas največjih križpotij, ko se oblikujejo obrisi človekove nadaljnje usode. Kdo bi mogel trditi, da človek v tej dobi lahko spravi svoje interese s svojo voljo? Morda medlo slutiti, kaj je njegovo dobro, jasno vedeti pa tega ne more. Zato so v tej dobi človeku najbolj potrebni vzgojitelji in vodniki, ki oblikujejo njegove drameče se sile, mu bistro pogled in ga postopoma usposabljaajo za pravilno uporabljanje svobodne volje.

Enako je pri narodu. Kakor posameznik, tako je tudi narod lahko deležen

dobre ali slabe vzgoje

in je od tega v veliki meri odvisna njegova usoda.

Ako naj bo narod sposoben res uveljavljati svojo voljo, mora biti pravilno vzgojen. Za pravilno vzgojo pa lahko jamčijo samo dobri vzgojitelji, to se pravi taki, ki jim je narod vrhovni ukaz. Kakor vzgojitelj posameznika, mora gledati samo na blagor svojega gojenca, tako mora vzgojitelj naroda videti in imeti edini cilj in vrhovni zakon.

Slovenska vzgoja

je bila doslej že pod težo razmer zelo pomanjkljiva. Samo pomislite, kakšne težave so nas trle dolga stoletja. Živeli smo pod tujim jarmom. Vsak naš količjak svobodnejši dih ali gib je veljal za veleizdajstvo. Zato so si naši ljudje v preteklosti pomagali zmeraj s tihim upitanjem. Vzgojati narod v odporu do vsega, kar je bilo dunajsko-uradnega, je nekoč po-

menilo reševati slovenstvo. Pri tem je bilo seveda silno težko govoriti o enotnem in res izoblikovanem narodnem idealu. Morali smo misliti samo na to, da ohranimo, kar imamo, težko ali skoraj nemogoče pa je bilo doseči izpopolnitev in notranje izoblikovanje. Zato vidimo v preteklih dobah ne le pri Slovencih, ampak pri vseh narodih s podobno usodo, prav različna stremjenja, ki si med seboj često močno nasprotujejo. Tudi naša »Zedinjena Slovenija« je bila zelo medel pojem brez državno-pravnega okvira.

Po vojni

se je narod vzdrnil čez noč iz podjarmljenca v svobodnega človeka. V prvih dneh navdušenja sploh ni nihče pomislil, da bodo ob taki silni spremembi, ki je postavila na glavo tradicijo stoletij, nastale težave. Mišljenja in pojmovanja ni mogoče spremeniti in preobleči kakor srajco v nedeljo zjutraj. Mišljenje in celotna miselnost je del narodove duše, ki globoko korenini v njem. In kakor hitro je nastalo iztreznjenje, so se jele tudi pojavljati bolečine novega rojstva. Pri tem je treba naglasiti, da se je narod prej znašel nego njegovi poklicani in nepoklicani vodniki. Začel se je

ples več

okrog luči, narodove naklonjenosti. Namesto vzgajanja se je pričela borba za naklonjenost otroka, ki še sam ni vedel, kaj hoče. Kakor stare tete so hodili naši velmožje k ljudstvu in mu ponujali razne dobrine, da je bila ta tekma nazadnje že ganljivo smešna. Pri tem seveda narod ni bil deležen vzgoje, ampak nergaške razvajenosti, ki izpodkopuje zdravje in moč.

Napačno bi bilo misliti, da je razvajen lah-

ko samo človek, ki ima vsega v izobilju. Na razvajenost često naletimo tudi v razmerah, kjer vlada največja stiska.

Podobno je pri narodih. Srečujemo dobro vzgojene in junaške narode, ki s stisnjenimi pestmi vzdrže tudi najhujše gorje v veri in prepričanju, da z vztrajnim delom, složnostjo in junaškim odporom lahko premagajo vsako gorje in si izklešejo usodo po lastni volji.

Vprašanje našega naroda je vprašanje njegove vzgoje in pravičnega vodstva. Ali imajo vsi, ki so njegovo duševnost oblikovali tekom zadnjih petdeset, zlasti pa še tekom zadnjih dvajset let, v tem pogledu čisto vest? Ali si lahko rečejo pred seboj in svetom, da so pri vsem svojem delu imeli pred očmi samo narodovo rast in korist, njegovo kulturno in gospodarsko dviganje? Ali so mu znali kazati zvezdo vodničo, ki naj bi ga spremljala na nevarnih potih skozi temine sedanjih dni? Ali so bili njegovi preroki — ali pa samo cestinarji, ki so s pobiranjem mostnine skušali narod prepričati, da delajo za njegovo dobro, medtem ko so morda v prvi vrsti skrbeli zase in za svoje interese, ki niso bili vselej istovetni z narodovimi?

Nikogar ned olžimo in nikogar ne krivimo, vemo pa, da je usoda neizprosna in da se narod celo v zatiranju razvije do lastne moči, a celo v zavajanju do lastnega gledanja. Naša želja je, da bi v trenutku, ko se bo to zgodilo, imeli vsi in povsod čisto vest in lahke račune, seveda pa ne bi bila naša krivda, ako bi se kje zgodilo drugače. Prepričani smo namreč, da bo narod ob dozorelosti znal popolnoma uveljaviti svojo resnično voljo in tudi braniti v polni meri svoje interese.

Resna beseda v resnih dneh

Povsod po svetu in tudi pri nas se v težkih in razburkanih časih, kakršne sedaj preživlja svet, pojavljajo ljudje, ki hočejo vse vedeti in s svojo »vsevednostjo« samo begajo ljudstvo. V znatni meri so prav taki ljudje krivi nevšečnih pojavov, ki se tu in tam pojavijo kakor pege v notranjem življenju narodov.

LAHKOMISLJENOST, NADUTOST IN ZLOBA

Na mirno in urejeno življenje naroda vplivajo ti ljudje kakor razni paraziti (zajedaleci) na človeški organizem. Kjer se naseli v človeški organizem bacil legarja, jetike, malarije ali kak drug strupen zajedalec v človeškem telesu, organizem zbolí. Ako se ne posreči pravočasno zatreti teh škodljivcev, lahko povzročijo smrt.

Enako kakor organizmu naroda, se godi tudi organizmu družbe. Samo pomislite, kako vplivajo razne novice o bližnjih velikih in strahotnih dogodkih. Tisti, ki jih širijo, se dele v tri velike skupine.

V prvo bi šteli tiste, ki govoričijo iz lahkomišelnosti. To so žlobudre, klepetave nature, ki brbljajo tjavendan in niti ne mislijo na to, kakšne posledice utegne imeti njihovo nesmiselno žlobudranje. Srečujete jih po gostilnah in vlakih, po sejnih in povsod, kjer se zbira veliko ljudi. Ti so še najmanj nevarni. Ako jih resno in odločno zavrnete, se takoj predramijo, ustrašijo in obmolknejo.

V drugo skupino spadajo oni, ki mislijo, da se svet suče okoli njih. To so naduti in domišljivi ljudje, ki v resnici niso nič in ne pomenijo v življenju nič, a se nikakor ne morejo sprijazniti z resničnostjo svojega položaja. Ti se ob pripovedovanju razburljivih vestí sklicujejo na poznanstva in zveze. Ta je znan s tem in tem ministrom, oni z generalom, tretji zopet s kako drugo visoko osebnostjo. Vsak izmed teh nadutežev bo pravilno čisto natanko čas in kraj, kjer mu je ta in ta — iz prvega vira, seveda — povedal, kaj se bo strašnega zgodilo v najkrajšem času.

Ti ljudje so že bolj nevarni, ker jih pametna in resna beseda ne ukroti. Nasprotno se bodo začeli razburjati nad vašo »nevednostjo« in vam dopovedovati, da že vrabci po strehah čivkajo o tem, kar vam oni dopovedujejo. Zato naj vas bo sram, da tega še ne veste, pa boste že v nekaj dneh spoznali resničnost njihovih razkritij.

No, v nekaj dneh se potem ne zgodi nič takega, kar so naduti modrijani prerokovali. Kljub temu pa so le zanesli v množice nemir in občutek negotovosti. Vsakdo, ki ga širi dalje, nevede kaj doda, kaj spremeni, predrugači ali morda poveča, pa deluje govornica kakor kamen, ki ga vržeš v vodo. Zaradi svoje nadute trmoglavosti je ta vrsta ljudi že bolj nevarna mimo prve.

Najhujša pa je tretja skupina, ki iz same zlobe oblaja vse, kar doseže njen umazani jezik. To so plačanci, včasih po rodu naše, včasih tuje krvi, ki iz zlobe in za denar širijo najbolj gorostasne novice in najbolj nesramne laži. Skrivajo se pod ponižno krinko krošnjarjev ali trgovskih potnikov ter sličnih malovidnih poklicev ter vsevpred begajo ljudi in sejejo nezaupanje, malodušnost in nejevoljo. Nekateri so pičeni bolj na notranje razmere in blatijo vse in vsakogar, kdor slučajno ne hodi razcapan po tem razdrapanem svetu. Najidealnejše javne delavce proglašajo za sleparje (resničnih falotov se pa seveda ne dotaknejo!) — vse v državi jim je znamenje nerada in nesposobnosti, kakor da bi res bila Jugoslavija prava trnjeva dežela. Pri tem bolj ali manj razločno namigujejo, da ne bo prej dobro, dokler ne pride ta ali oni (od zunaj, seveda) — ki bo napravil red.

Preprosti človek se v svoji zaupljivosti niti ne zaveda, da danes nikjer pod božjim soncem ni na svetu kotička, kjer bi se cedila mleko in med, pa se ga seveda ob takem spretnem pripovedovanju začne lotevati malodušje, ali zapade vsaj v brezbržnost. In to je največje zlo, ker izpodjeda v narodu odporno silo, ki je danes povsod, kjer hoče narod res živeti, tako nujno in neobhodno potrebna.

Druga zvrst teh ljudi se razločno spozna v visoki zunanji politiki. Čisto natanko ve, kaj se je glede nas sklepalo na tem, kaj na onem mednarodnem diplomatskem sestanku. Razločno pozna namene Berlina, Rima, Londona in Moskve. Vse vedo ti ljudje, kdaj bo kje mobilizacija, kdo bo zasedel to, kdo ono pokrajino kjerkoli na svetu.

To so strupeni glodalci miru, rušilci reda in vsaj še tistega drobca blagostanja, kolikor ga je mogoče ohraniti v današnjih težkih dneh.

NA BRANIKU

Proti takim ljudem so narodi povsod odločno na braniku. Ponekod so zanje določene občutne denarne in zaporne kazni, drugod za hujše primere celo smrt.

Tudi pri nas imamo zakone in uredbe za boj proti takim temnim ljudem. Toda zakon je brez moči, ako ga ves narod ne pomaga izvajati. Kjer se torej taki tipi pojavijo, pa naj bo gospod ali cigan, opozorite nanj najbližjo orožniško postajo. Ta bo potem že ukrenila vse potrebno, nakar bo kmalu konec vznemirjenja.

Bodite prepričani, da odgovorni činitelji, pa naj bodo iz katerekoli politične skupine, za svoje ukrepe in odločitve ne potrebujejo agentov. Pač pa država danes bolj ko kdaj potrebuje zaupanja vsega naroda, potrebuje vere v življenjsko sposobnost in upravičenost naroda in države.

Kdor se danes tega ne zaveda, ni vreden, da živi na naših tleh in se pase na naših žuljih. Nikakor pa ne smemo dovoljevati, da bi se taki ljudje svobodno gibali med nami in za Judeževe groše delali zmedo.

Kar je treba res izboljšati in popraviti v našem javnem življenju, na to opozarjati merodajne kroge so poklicani ljudje narodovega zaupanja, ki jih imamo v vseh panogah dovolj. To so možje, ki so s svojim delom dokazali, da res v vsakem položaju služijo narodu in državi, ljudje, ki jih narod pozna in se jim zato ni treba skrivati.

Za upravljanje zunanje politike imamo zunanje ministrstvo, za vojaška vprašanja ministrstvo vojske in mornarice ter generalni štab. Kadar in kar bi bilo treba ukreniti, bodo ukrenili ti činitelji, ki so po položaju in prisegi za vsa svoja dejanja odgovorni kralju in domovini. Nikdar in nikakor pa ne morejo odločati o naši usodi zakotni plačanci. Zato poskrbite v lastno korist

povsod, kjer naletite nanje, da bodo v polni meri občutili težo zakona!

Narod, ki se ne zaveda svoje moči in dostojanstva, ni vreden življenja. Tudi naša narodna čast zahteva, da znamo ločiti zrno od plesni. Dolej smo Slovenci vedno znali braniti našo čast, zato verujemo, da bo ves narod potrđil to tudi v sedanjih resnih dneh.

Vozel na Daljnem vzhodu

Na Daljnem vzhodu se gode čudne reči. Ves svet z napetostjo pričakuje, kaj bo. Pri daljnovzhodnih vprašanjih so zainteresirane kar tri svetovne sile: Japonska, Anglija in Zedinjene države.

Med Japonsko in Kitajsko dvija vojna že več let, kakor pa vse kaže, bodo stopile na bojno polje Daljnega Vzhoda najbrže še nekatere druge velesile. V ospredje je stopila zlasti angleška indokinska kolonija Birma, skozi katero so Američani in Angleži dobavljali maršalu Čangkajšku vojne potrebščine. Angleži so te dobave ukini, ker so msillili, da Japonci z Italijo in Nemčijo ne bodo sklenili zveze. Ker Japonci angleških pričakovanj niso izpolnili, so Angleži sklenili znova odpreti vojnemu materialu za Kitajsko pot skozi Birma, Japonci pa pravijo, da bodo to cesto bombardirali. Kaj in kakšna je torej ta Birma?

Birma meji na Siam, na Francosko Indokino, na drugi strani pa na Tibet in na Kitajsko. Meri približno 600.000 km². Prebivalcev, ki so večinoma Mongoli in Malajci, je le 15.000.000. Prevladujoča veroizpoved je budistična, kristjanov pa

je tudi precej, saj štejejo okrog 1.000.000 pripadnikov.

Zgodovina Birme je kaj pestra. Začetkom 19. stoletja so se na meji britanske Indije stalno dogajali Angležem neprijetni incidenti. Da bi se teh neprijetnosti rešili, so Angleži leta 1826. enostavno zasedli pokrajini Arakan Je in Tenazerin. Sicer je bila Birma tedaj še samostojna, za angleško indijsko posest pa je bila stalno točka za ogrožanje. Zato je Velika Britanija l. 1885. Birma dokončno zavojevala in jo priključila k svojemu svetovnemu imperiju. Poslednji samostojni birmški vladar je bil Thiban. — Prejšnja prestolnica Birme je bila Mandalaj, ko pa je bila priključena Vel. Britaniji, je postalo glavno mesto pristanišče Rangoon, ki šteje danes 400.000 prebivalcev. Mesto leži ob reki istega imena. Reka Rangoon se izliva v Bengalski zaliv. Rangoon so zasedli Angleži že l. 1852., ker so uvideli veliko trgovsko važnost tega pristanišča. Glede trgovskega prometa je Rangoon na tretjem mestu. Pred njim sta le Kalkuta in Bombay (namreč v Indiji).

Birma upravlja angleški guverner, upravno pa je ta važna dežela razdeljena na osem upravnih področij.

Dopisi

Z DEŽELE

V »Kmetem listu« čitam dosti dobrih reči. Pravilno ste povedali o vzrokih draginje in o krivicah, ki jih je treba odstraniti. Saj vidimo in občutimo, da draginja raste na vseh koncih in krajih. Vsaka reč se je podražila in naj si bo v mestih ali na deželi. S strahom pričakujemo, kam bomo prišli.

Poznam v mojem sosodstvu malega obrtnika. Obrt mu ne nese toliko, da bi se preživel. Pomaga si z zemljo, na kateri pridela potrebno solato, zelje, krompir, fižol in koruzo. Ker sam nima dovolj zemlje, jo ima nekaj v najemu od graščine. Do sedaj mu je uprava veleposestva računala letne najemnine 1000 dinarjev. Letos so mu povišali najemnino za 250 din, čeprav nima veleposestnik prav nobenega vzroka za to. Zemljiški davki se niso povečali. Veleposestnik je samec, nima ne žene ne otrok, ki bi jih moral v sedanji draginji preživljati. V letošnjem letu se mu je premoženje povečalo za več sto milijonov dinarjev. Kljub temu pa je čutil potrebo revežem zvišati najemnino. Hišnim najemnikom je prepovedano zvišati najemnino. Smatram, da velja ta določba tudi za zemljiško najemnino.

Bogataš nima nikoli dovolj, pa naj si bo te vere ali pa druge, pa naj bo posvetnega ali cerkvenega poklica.

Agrarna reforma je nekaj dobrega naredila. Toda ustavila se je sredi pota. Veleposestniki so prenesli tlako iz Avstrije v Jugoslavijo. Jugoslavija jih je prijela za frak, pa so se odtrgali in se izmuznili.

Tudi našega veleposestnika so prijeli.

Naš jugoslovenski zakon o agrarni reformi določa, da se more vsakemu vsakemu veleposestniku odvzeti za revne sloje vse do 1000 ha gozda. Naš veleposestnik jih ima daleč čez deset tisoč, pa se mu ni vzelo niti prgišče. In celo tisti gozdovi, ki so že bili pravomočno razlašeni, so se mu vrnili. Naš kmet pa gleda in strmi nad pravičnostjo in socialnostjo veleposestnika v ča-

su, ko se svet maje v svojih temeljih, kakor pišete v Kmetem listu. Sedanje razmere, ki nagajajo vsa bremena, vse trpljenje, vse muke in vse žrtve samo revnemu delovnemu človeku, ne morejo dolgo trajati. Krivica ne more biti trajna. Tisti, ki nič ne dela, ne more biti gospodar vse večne čase. Ako je res, da prihaja doba socialne pravičnosti, potem se bo ravno pri veleposestnikih in plemenitaših moralo nekaj spremeniti. Vemo pa to, da se brez delovnega človeka ne bo ničesar spremenilo, kajti miloščina še ni nikoli spreminila težkih razmer na boljše, niti ustvarila novega reda, ki ga ves svet hoče. Poprijeti bomo morali sami in pomagati tistim, ki hočejo dobro narodu in državi, trote pa odločno zatreti.

KOSTANJEVICA

Trgatev smo opravili v dveh urah s petimi delavci. Nabrali smo celih sedem Brent, kar bo dalo v najboljšem slučaju 160 lit. mošta. Stroški so znašali 4.300 din z obdelovanjem galica, rafija itd. En liter letošnjega vina me stane 27 din. To je katastrofa, ki je slovenski vinogradnik še ni doživel.

Druga letina še ni tako slaba: krompir se je dobro obnesel, le gnije ga veliko ponekod. Živalske in svinjske krme je precej in zelje je krasno. Žita so zelo slaba, polna plevela, koruza je slabo dozorela.

Pri občini imamo 135 odst. doklade. Pred šestimi leti smo jih imeli komaj 80. Poleg teh povišanih doklad je naša občina vpeljala takso na izvoz lesa iz občine in je naša občina menda edina v vsej državi, ki je uvedla izvozno carino.

■ Ameriški vojni mornarici so bile priključene vse trgovske in druge ladje, ki sicer niso uporabljive za boj, ki pa jih vojna mornarica v primeru vojne nujno rabi.

■ Sofijska policija je izgnala iz Bolgarije dva Angleža, ki sta imela v Sofiji garažo za avtomobile.

Doma in drugod

BESEDE KRALJA ALEKSANDRA I.

Slovenski dobrovoljci so izdali novo knjigo, ki naj priloži nov kamen k nacionalni vzgoji in državljanski zavesti slovenskega naroda. To pot so zbrali v obširno knjigo govore in izreke našega velikega kralja mučenika. Knjiga je izšla za časa odkritja spomenika v Ljubljani in so se dobrovoljci, kraljevi sobojevniki pri ustvarjanju Jugoslavije, najlepše oddolžili njegovemu spominu.

Knjiga ima 140 strani in stane din 10.—. Naroča se pri: Sreski organizaciji vojnih dobrovoljcev v Ljubljani, Frančiškanska ulica 10. Knjigo prav toplo priporočamo.

VAŽNO ZA NAŠE KMETE

Veterinar Dolenc Milan, Bohinjska Bistrica — tel. 705, zdravi brezplačno ob ponedeljkih in četrkih od 8. do 9. ure v občinskem domu na Bledu živino, da bi omogočil tudi najsiromašnejšim kmetom, da se poslužijo strokovne pomoči.

KMETSKE DOLGOVE ODPLAČUJE SKORO SAMO ŠE SLOVENIJA

Iz najnovejšega poročila, ki ga je po daljšem času izdala Priv. agrarna banka, je razvidno da odplačujejo redno svoje obroke samo še kmeti dolžniki iz Slovenije, povsod drugod pa z odplačili zaostajajo. Na zagrebškem in sarajevskem področju je odplačevanje skoro povsem prenehalo. V maju, juniju in juliju l. leta so plačali kmeti dolžniki na področju Beograda 6.9 milijonov din, na področju Ljubljane 5 milijonov, na področju Zagreba 0.7, na področju Sarajeva pa le 0.2 milijona din.

To stanje je gotovo nedopustno. V javnosti se pojavljajo zahteve po odločnih ukrepih, ali da se povsod enako izterjuje zaostali obroki, ali pa se naj podvrže reviziji celokupna uredba o zaščiti kmetov, da bodo imeli povsod dolžniki enake dolžnosti, a tudi enake pravice. Slovenija, ki je itak že udarjena s povišanjem cene moki in pšenici, ki jo mora uvažati iz spodnjih krajev, ki je pri plačevanju davkov prva in ji nikdar nič ne koristijo odpisi zaostalih davkov, ker jih nima, bo tudi pri odplačevanju kmetijskih dolgov kaznovana zaradi svoje vestnosti in točnosti ter vsled ostrogi upravnega aparata.

AMNESTIJA NA HRVATSKEM

Na predlog hrvatskega bana so kr. namestniki podpisali večji ukaz o amnestiji. To je bil prvi ukaz o amnestiji, ki je bil izdan na predlog hrvatskega bana.

Od ublažitve kazni so izvzete osebe: 1. ki so bile obsojene tudi na izgubo državne ali druge javne službe, 2. ki so bile obsojene kot javni organi zaradi podkupljivosti, 2. ki so pobegnili v tujino ali pa prikrivajo svoje bivališče v notranjosti ali v inozemstvu ter se niso prijavile oblastem, 4. ki so bile obsojene zaradi vohunstva, 5. ki so bile obsojene po uredbi o pobijanju draginje in brezvestne spekulacije ali po uredbi o preskrbovanju vojske in prebivalstva z živili.

MED NEMČIJO IN JUGOSLAVIJO

Te dni so se razširile po inozemskem časopisju vesti o pogajanjih, ki se vrše med Anglijo, Rusijo, Turčijo in Grčijo. Ruski poročevalski urad Tass je zanikal te vesti. Na te vesti je pa odgovorila tudi naša agencija Avala in pravi: Glede na že demantirano poročilo, da bi Jugoslavija sodelovala pri pogajanjih med Anglijo Rusijo, Turčijo in Grčijo, kar bi pomenilo spremembo nemško-jugoslovenskih odnošajev in vstop Jugoslavije v sedanjo vojno, objavljajo današnji nemški listi članke, v katerih naglašajo, da z Jugoslavijo ni nobenih zapletljajev in jih tudi ni treba pričakovati. Listi posebej naglašajo da se odnošaji med Jugoslavijo in Nemčijo že leta razvijajo tako, da ni nobenega razloga za vznemirjenje. Tudi sedaj se ni pojavila nikaka

okolščina in noben problem, ki bi mogla povzročiti kakršnokoli spremembo odnošajev med obema sosednjima državama.

STANOVANJSKA ZAŠČITA

Vlada je izdala več novih uredb, ki se nanašajo največ na naše gospodarstvo, izvoz in uvoz ter na ureditev prehrane naroda. Prav tako je izšla uredba o stanovanjski zaščiti najemnikov. Gospodar ne sme stranki povišati najemnine in ji sme odpovedati stanovanje samo v tem slučaju, ako rabi sam oddane stanovanjske prostore, ako najemnik ne plača en mesec najemnine, ako zlonamerno kvari stanovanje in ga izkorišča v druge svrhe ter ako se nespodobno obnaša in kvari s tem druge stanovalce.

HRVATSKI KMETJE NE POPUSTE

Mestna občina zagrebška je v sporazumu z vodstvom Gospodarske Sloge in Zveze mlekarških zadrug nameravala monopolizirati prodajo mleka v Zagrebu in odpraviti dosedanjo prodajanje mleka po hišah, ki jo vrše po večini kmetje iz zagrebške okolice. Da bi se preureditev razpečavanja mleka sporazumno s kmeti izvršila, je sklicala pretekli teden Gospodarska Sloga v Zagreb posebno konferenco. Udeležili so se je tudi prizadeti kmetje. Kmetje so tako odločno zavrnili namere Gospodarske Sloge, da je bila konferenca v najhujšem kričanju zaključena.

POLOŽAJ NAŠIH IZSELJENCEV V FRANCIJI

Položaj naših delavcev v Franciji se po uradnih poročilih zadnje čase zboljšuje. V okupirani Franciji je ostalo še kakih 15 tisoč naših izseljencev. Po vesteh iz Pariza so vsi izseljenci razmeroma dobro preskrbljeni, čeprav so samo nekateri polno zaposleni. Gozdni delavci delajo v departmaju Orne. Nekateri so zaposleni pri kmetijstvu v okolici Pariza, upajo pa tudi za ostale, da bodo zaposleni, ko se bodo razmere bolj normalizirale. Brezposelni živijo na stroške pariške prefektуре in ministrstva za delo.

Delavci v rudnikih severne in vzhodne Francije so zopet začeli delati. Sedaj delajo po tri dni na teden, v kratkem pa bodo delali že normalno. Nemške okupacijske oblasti so odpisale okrog tisoč naših izseljencev iz Francije v Nemčijo, kjer delajo vsi pod istimi pogoji kakor oni izseljenci, ki so prispeli v Nemčijo naravnost iz domovine.

ODKUP BUČNEGA SEMENA

Prizad je izdelal navodila za zbiranje in odkup bučnega semena po vsej državi. Vse bučno seme bo odkupil Prizad, oziroma na Hrvatskem Pogod. Računa se, da bo mogoče zbrati okrog 1000 vagonov semena. Iz bučnega semena se pridobi okrog 27 odst. nerafiniranega bučnega olja. Zbiranje je organizirano preko kmetijske zbornice, šol, sokolskih čet in preko posebno pooblaščenih odkupovalcev. Odkupovalci bodo plačali za 1 kg čistega, suhega in zdravega semena 4 dinarje. Posredovalci se lahko javijo zaradi odkupa bučnega semena Zajednici predelovalcev oljaric v Beogradu, Topličin venac 13 III.

PREJEMKI HRVATSKEGA BANA

Te dni je izšla uredba o plači in uradniškem položaju hrvatskega bana. Mesečna plača hrvatskega bana znaša 10.000 din, osebna doklada pa 4.000 din. Ban ima dalje pravico do službene doklade, katere višina se določi vsako leto v proračunu banovine Hrvatske. Ban dobi pravico do osebne pokojnine, če služi na svojem mestu aktivno dve leti.

Ban, ki je postavljen na razpoložanje in je bil najmanj leto dni ban, prejema plačo tudi na razpoložanju, vendar pa največ eno leto. To leto se mu računa tudi za dosego pravice do pokojnine.

Strašno razdejanje po letalskih bombah

NEOBDELANA ZEMLJA NA HRVATSKEM

Po podatkih Gospodarske Sloge je ostalo letos na Hrvatskem blizu 400.000 oralov plodne zemlje neobdelane. Gospodarska Sloga je pričela radi tega živo akcijo in propagando za obdelavo vse plodne zemlje. Vsakogar, ki ne bi obdelal zemlje, je treba smatrati za narodnega škodljivca, ki podpira sovražnike HSS in pomaga ustvarjati nezadovoljstvo, ker odteguje narodu potreben kruh.

Narodna Sloga napoveduje ostre ukrepe proti kmetom, ki ne bi obdelali zemlje in jim preti celo z odvzemom posestev.

NOVI KONZULATI

Na podlagi sporazuma med Rusijo in Nemčijo se otvorijo novi nemški konzulati v Leningradu, Batumu in Vladivostoku. V Nemčiji pa se otvorijo novi ruski konzulati v Königsbergu, na Dunaju in v Pragi. Vsi trije novi konzulati bodo pooblašteni izdajati dovoljenja za potovanja v Rusijo.

■ **Zob za zob.** Član angleškega vojnega kabineta Greenwood je izjavil, da bo angleško letalstvo vrnilo Nemcem vsak udarec, ki ga povzroče Angliji. Ono, kar je bilo storjeno Londonu, bo dvakrat povrnjeno Berlinu. Greenwood je dalje dejal, da je škoda, ki so jo angleška letala povzročila v zapadni Nemčiji in Porurju mnogo večja nego škoda, ki so jo letalski napadi doslej prizadeli Angliji.

Tako izgleda kraj, kjer divja vojna

Kakšna letala poznamo

Sedanja vojna se v marsičem razlikuje od svetovne vojne l. 1914—18. Tudi so razmerja sil drugačna. L. 1914. n. pr. carska Rusija še davno ni bila toliko trdna v sorazmerju z drugimi vojujočimi državami kot si je danes to sorazmerje priborila Sovjetska Rusija. Če pametno preotrimo porazdelitev sil v prejšnji in sedanji svetovni vojni, s prepričanjem lahko trdimo, da so se od l. 1918 do usodnega l. 1939. reorganizirale in renovirale samo nemška, sovjetska, ameriška, japonska in italijanska armada. Sedaj že Francozi sami priznavajo, da jim je zmaga v prejšnji svetovni vojni bolj škodila kot koristila, to pa zato, ker francoska armada ni šla z duhom časa naprej, kot je bilo to pri nemški, še bolj pa pri sovjetski vojski. Na Angleškem je v teh ozirih nekoliko boljše, jasno in trezno oko pa vendar uvidi dejstvo, da Angležem in ostalemu svetu britanska mornarica ne pomeni več toliko, kot je pomenila nekdanj. Angleži sami so uvideli, da je danes napočil čas zračnega vojskovanja in da dobro in izvežbano letalstvo v sedanjih časih pomeni mnogo več kot mornarica.

Zato hočemo govoriti o letalstvu. V zgodovino letalstva danes sicer ne bomo posegali, pač pa si bomo ogledali razne vrste aeroplanov in nekoliko spregovorili o tem, kakšna letala imajo posamezne države.

V prvi vrsti je potrebno, da znamo razlikovati skupine letal z ozirom na smoter njihove službe. Pričnimo kar od kraja!

Letalstvo delimo v glavnem v tri velike skupine. V prvo spadajo izvidniška letala, v drugo lovska, v tretjo pa letala za bombardiranje in strmoglavci. Sicer bi lahko navedli še četrto skupino, ki je prišla na dan šele pred meseci; to so letala za transport vojaštva, oziroma vojaškega materiala. Ta zadnja skupina aeroplanov je pokazala svoja velika in odlična svojstva nekoliko krepkeje šele ob pričetku vdora Nemcev v Holandijo, še bolj pa za časa nemške invazije na Norveško. Te zadnje kategorije letal se poslužujejo zlasti padalci.

Izvidniška letala so tista letala, ki imajo nalogo, da plovejo nad sovražnikom oz. njegovim ozemljem in da obveščajo svojo vojsko o vsem, kar z zraka opazijo in kar more služiti vojski za boljše in uspešnejše operacije. Ti aeroplani so opremljeni s posebno močnimi motorji, kar je razumljivo, saj ravno od brzine izvidništva so odvisne uspešne vojaške operacije. Današnji izvidniki imajo s seboj tudi najfinejše in najpreciznejše fotografske aparate, da morejo z njimi fotografirati razne vojaške in druge objekte ali pa premikanje sovražnih čet. Iz dneva v dan vidimo po raznih časopisih in revijah najrazličnejše slike, ki predstavljajo to ali ono mesto ali letališče fotografirano z višine. Pripomniti moramo tudi dejstvo, da so nekatere vojske naloge izvidništva mogle kar lovskim letalom, to pa samo zaradi večje praktičnosti.

Preden preidemo k razpravljanju o ostalih letalskih disciplinah, ki so prav za prav borbena zračna sredstva, je potrebno, da se porazgovorimo o oborožitvi in o hitrosti letal.

Vsi vojni avioni, namenjeni za borbo, so oboroženi zgolj z avtomatskim orožjem — s topovi in z mitraljezi. Top je navadno montiran na dva načina: ali v krilih, ali skozi propeler. Avioni imajo z ozirom na svojo velikost 1 do 3 topove. Hiba topov na letalih je v tem, da se lahko pri enkratnem dvigu v višave ponese s seboj le 60 nabojev. Kaliber teh topov je 20 mm, vršijo pa se že poskusi, da se uvedejo topovi kalibra 25 do 30 mm. Letalski top sigurno zadene na 200 m razdalje. Če zadene topovski projektil sovražno letalo, naredi na njem razstrelino v velikosti do 2 m. Prav v zadnjih časih so pričeli montirati te topove tudi v dno letala. — Glavna oborožitev letal so mitraljezi, ki imajo za zdaj pred topovi

to prednost, da v eni sami minuti lahko izstrele od 1200 do 1400 nabojev. Mitraljez učinkuje na razdaljo od 50 do 100 m, dalje ne. Montirani so mitraljezi v krilih in skozi propeler, in so običajno kalibra 12,7 mm in 13,2 mm.

V prejšnji svetovni vojni so avioni leteli z največjo brzino 175 km, danes pa je moderna tehnika izdelala že takšna letala, ki lete z blazno hitrostjo 750 do 900 km na uro. Povprečna uporabna brzina sedanjih vojnih letal se suče okrog 450 km na uro. Strmoglavci, o katerih bomo še spregovorili, dosežejo maksimalno brzino 925 km!

Vsakdo je že večkrat slišal ali bral o lovskih letalih, ali kakor jim pravimo na kratko, o »lovcih«. Že sam naziv »lovec« nam marsikaj pove in bistra glava bo hitro uganila, da se takó imenujejo tista letala, katerih naloga tiči v tem, da preganjajo, oziroma sestreljujejo katera si bodi sovražna letala. Lovci ima poleg povedanega tudi to nalogo, da na bojnih poletih spremljajo in ščitijo bombarderje. Lovski avioni so večinoma enosedežni in enokrillni; žene jih motor od 900 do 1000 konjskih sil (HP) in lovci dosežejo hitrost od 550 do 650 km na uro. Dvigniti se morejo do višine 10.000 m, v zraku pa lahko ostajajo od dveh do dveh in pol ur (radius). Lovski aparati so oboroženi z 8 strojniciami in sicer s 4 na vsakem krilu. Ker je glavna naloga lovcev, da sestreljujejo sovražne aeroplane in da ščitijo lastne, morajo biti lovski piloti sijajno izvežbani in usposobljeni letalci in zračni akrobati.

Glavna in najbolj upoštevana disciplina vojnega letalstva so bombniki, ki jih delimo v lahke, srednje in težke ter strmoglavce. — Lahki bombniki so enokrillni avioni z dvema motorjema, katerih moč se vrti od 850 do 1000 konjskih sil. Brzina znaša 480 do 500 km na uro; letalo pa nosi od 450 do 500 kg bomb. Akcijski radij pri teh bombnikih je 1800 do 2000 m. Posadka, ki šteje tri do štiri člane, ima nalogo, da poleg bombardiranja varuje eskadrilo bombnikov. Lahke bombnike uporabljajo tudi za izvidništvo. Srednji bombniki so prav tako enokrillni, motorji pa so močnejši, a brzina nekoliko manjša kot pri lahkkih bombnikih. Dolžina leta je od 2000 do 3500 km, v višino pa se ta vrsta bombnikov lahko dvigne do 9000 m. Letalcev je 4 do 5, strojnic pa 3 do 4 (kalibra 13,2 mm). Srednji bombarderji so namenjeni za dnevno in nočno bombardiranje, radi velike brzine pa se kaj lahko ubranijo lovskih aparatov.

Najuspešnejša in najgrozovitejša vrsta bombarderjev so težki bombniki, tako zvane »leteče trdnjave«, ki so enokrillni štirimotorni avioni z

Bombe so dobro zadele svoj cilj

Del francoskega mesta Amiens

brzino 380 do 420 km in akcijskim radijem 2000 do 8000 km. Posadka, ki je od 5 do 7 mož, ima do 11.000 km ter močjo povzpenjanja v višino do težkih strojnic. »Leteče trdnjave« uporabljajo na razpolago 2000 do 4000 kg bomb in 4 do 7 letalska poveljstva za bombardiranje in rušenje velikih centrov. V veljavo je ta vrsta letal prišla posebno v sovjetsko-finskem spopadu, kajti Rusi so z njimi Mannerheimovo linijo ob pomoči sovjetskega težkega topništva popolnoma razrušili. Težke in strašne bombe, ki jih spuščajo ti bombniki, v teh dnevih kar na vso moč razbijajo in uničujejo angleška in nemška mesta, v spominu pa nam še vedno tiči, kako so Rusi s takšnimi svojimi letali finske Helsinke skoraj popolnoma izenačili z zemeljskim nivojem. Prav tako Nemci Varšavo.

Težki bombnik je oče najnovejšega tipa vojnih letal, namreč strmoglavca. To so enokrillna, dvosedežna in enomotorna letala, čijih motorna moč se suče okrog 900 do 1000 konjskih sil. Hitrost teh strašnih letal je 380 do 400 km na uro, nesejo pa lahko po dve bombi po 250 kg ali eno samo bombo, ki je težka 500 kg ali pa celo 1000 kg. V višino se ta avion lahko dvigne do 7000 m. Za oborožitev mu služijo 3 strojnice in včasih tudi po en top, ki je vgrajen v dno letala. Strmoglavci napada tako, da se dvigne v veliko višino in se potem s primerne točke spusti navpično proti cilju, ki ga hoče zadeti. V tem navpičnem letu doseže strmoglavec fantastično hitrost 950 km na uro! Kamor zadene bomba, ki jo odvrže strmoglavec, so posledice strašne. Bomba izvrta v tla do 17 m globok lijak, ki meri v premeru tudi do 20—25 m! Najbolj znani strmoglavci so nemški »Stuka«, kar znači Sturzkampf-flugzeug ali po naše takšno vojno letalo, ki pada proti svojemu cilju kot jastreb na pišče.

Žabkar Janez

LETALSKA VOJNA

med Angleži in Nemci se je tudi pretekli teden nadaljevala z nezmanjšano silo. Obojestransko so se rušile tovarne, skladišča, železniške naprave, pristanišča in druge za vojno važne zgradbe. Nemški cilj je bil še vedno London in nekatera druga važna industrijska mesta. Angleži pa so obmetavali z bombami Berlin, Hamburg, belgijsko, holandsko in francosko obalo ter industrijske kraje v zapadni Nemčiji.

Poročila z obeh strani javljajo, da so bombe padale večinoma na nevojaške cilje, da so rušile stanovanjske hiše in da je bilo mnogo civilnih ljudi ubitih in ranjenih. Požari so uničevali dragocene palače in skromne delavske hiše.

Iz Londona in iz Berlina izseljujejo otroke, a izgleda, da se bo moralo izseliti tudi ostalo prebivalstvo, ki ni neobhodno potrebno.

Kaj se godi po svetu

EDEN V EGIPTU

Angleški vojni minister Antonin Eden je prišel pretekli teden v Egipt, kje se je sestel s poveljnikom vzhodne angleške armade generalom Wawelom. Minister Eden je imel tudi razgovore z egiptovsko vlado in s predstavniki Arabcev. Angleški minister je imel tudi važna posvetovanja s predstavniki Turčije in Grčije.

GOZDNO BOGASTVO RUSIJE

Na ozemlju SSSR, ne všteti priključenih pokrajin (Zapadne Bele Rusije), Ukrajine, Baltičkih držav, severne Bukovine in Besarabije, je vsega skupaj 956 milijonov hektarjev gozda. Na vsakega prebivalca SSSR pride povprečno po 3,7 ha gozda. Letni prirastek rezerve lesa v SSSR se računa na 543 milijona kub. m. Po sedanjem gospodarskem načrtu naj eksploatacija leta 1942 doseže 45 milijonov kubičnih metrov žaganega lesa, ne všteti panjev in drugega lesa, namenjenega za drugo industrijsko porabo.

NAJVEČJA RUSKA ZVEZDARNA

V okolici Moskve so pričeli graditi največjo zvezdarno Sovjetske Rusije, ki bo tudi ena največjih na svetu. Zgradbe bodo postavljene na površini 13,5 ha. Celice za opazovanje bodo zgrajene 30 m pod zemljo. V posebnih celicah bodo nameščene naprave za opazovanje vremena.

POPIS VOJNIH OBVEZNIKOV V AMERIKI

Pretekli teden se je začel popis ameriške mladine, ki mora vstopiti v vojaško službo. Popisavali so se mladeniči od 21 do 35 leta starosti. Prijavilo se je po vsej državi 17 milijonov mož. Do prihodnje pomladi bo štela ameriška vojska že 800 tisoč oboroženih mož.

RAZMEJITEV MED RUSIJO IN FINSKO

Osrednja sovjetsko-finska komisija za razmejitve je objavila uradno poročilo, v katerem se poudarja, da so bila končana razmejitvena dela med Finsko in Sovjetsko Rusijo. Razmejitve

sloni na sporazumu z dne 12. marca in na protokolu z dne 29. aprila t. l. Nova meja med obema državama je dolga 703 km in je ob meji na suhem postavljenih 1036 obmejnih kamnov. Ob meji na morju je bilo določenih 38 odsekov.

RUSI O BOMBARDIRANJU LONDONA

Glasilu ruske vojske »Krasnaja zvezda« piše o nemško-angleški letalski vojni ter pravi, da nemška letalska ofenziva proti Angliji še ni prinesla odločitve. Angležem se je obramba doslej posrečila. Dosedanji boji niso prinesli premoči ne eni, ne drugi strani. Angleško letalstvo ni premagano in je celo z bombnimi napadi na Nemčijo razširilo svoje udejstvovanje. Bombardiranje Londona je povzročilo sicer ogromno škodo, toda obrambna kapaciteta Londona ni zlomljena.

SERRANO SUNER

španski notranji minister in vodja falangistov (fašistov) je po daljšem bivanju v Berlinu, kjer se je večkrat sestel z vodilnimi nemškimi osebami, odpotoval pretekli teden v Rim. Tu je bil sprejet pri Mussoliniju in imel z njim dolge razgovore o stališču Španije v sedanji vojni in o njenih odnošjih do osiščnih držav.

POT SKOZI BURMO

Angleži so 17. oktobra odprli cesto, ki pelje iz Burme na Kitajsko. Na cesti je že čakalo na tisoče tovornih avtomobilov, ki so takoj po otvoritvi krenili naprej. Japonska vojna letala so bombardirali burmansko cesto na kitajski strani, toda prometa niso mogli ustaviti. Na nevarnejših mestih vozijo avtomobili le ponoči, in v daljših razdaljah, da se izogone letalskim napadom.

Kitajci imenujejo cesto skozi Burmo »pot svobode«. Kitajska je danes močnejša nego ob času, ko je pričela kitajsko japonska vojna. Maršal Čangkajšek dobiva sedaj pomoč od Sovjet-

ske Rusije iz Sibirije ter od Anglije in Amerike skozi Burmo. Njegova vojska šteje okrog dva milijona vojakov, ki bodo pričeli na spomlad z odločnejšimi akcijami proti japonski armadi.

JAPONCI IN HOLANDSKA INDIJA

Z bogastvom Holandske Indije se težko primerja kaka druga dežela na svetu. Holandska Vzhodna Indija meri 734.000 km² in ima okrog 70 milijonov prebivalcev. Nizozemska Vzhodna Indija proizvaja 38 odst. svetovne proizvodnje kavčuka, 25 odst. svetovne proizvodnje kakava, 17 odst. čaja, silno veliko petroleja in kositra in drugih dragocenih surovin.

Japonsko zanima v prvi vrsti petrolej Holandske vzhodne Indije. Kakor pri vseh drugih narodih, tako se je tudi na Japonskem zelo dvignila motorizacija. Moderna vojna je brez tankov,

Žetev bombnikov je vedno obilna

Ivan Nemeč

Povest grobov

Povsod ravan, le pri Jesencu se dvigne zemlja za nekaj metrov in napravlja neko grbo, ki po ustnem izročilu obstoja že izpred rimskih časov. Na grbi že od daleč opaziš nekaj borovcev, topol in brez, ko pa prideš bliže, se med grmičasto ograjo prikažejo znamenja na grobovih. Mirno in tiho stoji pravoslavni križ poleg katoliškega, vmes pa se kalvinski skriva in nikomur ni v napotje. V prvi jeseni, kadar prihajajo katoliki pozdravljat svoje umrle, kadar za prvi november okrase grobišča, takrat pridejo tudi drugi — pravoslavni in kalvini, prav vsi se združijo na grobeh, da počaste spomin umrlih, da se ohladi bolečine za prerano umrlimi svojci.

Vsi prihajajoči imajo enake grobove, enako tuborne oblike, enake bolečine in težave. Zdelo se mi je, da prav tako teko solze neki stari šokici, kakor Aleksandru Čečotkinu, ki je prišel s steklenico v žepu na Aljošev grob. Obema so tekle debele kaplje po zbrzdanim licu, vsak je molil in pošiljal molitve k Bogu, katoliškemu in pravoslavnemu, v sosesčini pa je milo tožila Madžarica in rotala kalvinskega Boga, naj pomaga zapuščeni revii!

Prihajajo in odhajajo. Vseh svetnikov dan je; katoliški praznik. Kljub temu prihajajo vsi in z resnostjo v licu prinašajo jesensko cvetje na pokopališče. Bele in rdeče astre pokrivajo grobove, kakor v znamenju krvi in čistih duš, kakor da bi se rdeča kri zvezala s čisto človeško duševnostjo na dan vseh svetnikov, ko so prevladala čustva, pokvarjen človeški razum pa je čakal zunaj pokopališča.

Bilo je l. 1937., ko me je slučaj zanesel na grobove Jasenovačkega pokopališča. Tam sem videl in občutil, kakor nikdar poprej — človekovo usodo. Daleč tam, v meglenem jesenskem dnevu je izgledalo še dalje, sem zrl Mirkovac, Sokolovac. Izpod baranjskih goric pa se je raztegnila vas Kneževih vinogradov. Nekoliko bliže je stal ob cesti Brestovac, še dalje v močvirju, kamor ni več seglo oko, so bili Zlatna greda, Podunavlje in Kozjak. Iz vseh teh krajev so prihajali ljudje in se na grobiščih stopili v eno trpkosti polno prošnjo: — Usmili se — o Bog, duše umrlega, — usmili se Bog mene grešnika!

Ni bilo razlike v molitvah! Prisluškoval sem na vseh grobovih, katoliških, pravoslavni in kalvinskih. Vsi so pošiljali molitve k Bogu, samo njemu so pošiljali prošnje! Nihče ni izgovoril: O, katoliški bog, o pravoslavni bog, usmili se duše umrlih. Nikjer, na nobenem grobu ni bilo takšne molitve, in tudi križi so bili vsi enaki, nikjer ni bilo razlike. Kamen je stal ob kamnu, les ob lesu, na vsakem pa vklesano znamenje. Znamenja razlike so prenašali samo živi... Ko so ljudje zapuščali grobišče, so zopet izza ograje oblekli stare kožuhe. Takoj za ograjo je pravoslavni oblekel pravoslavnega, katoliški katoliškega in kalvinski kalvinskega. Šli so na svoje domove razdvojeni in raztrgani, kakor so zmrčvarjeni prihajali na tihe grobove.

Tako toplo in prijazno je bilo na grobovih, za ograjo pa mrz in sovraštvo. Na grobovih ena misel, za ograjo tisoč in tisoč sovražnih in nasprotujočih, ki so se združevale v zlobi. Nikogar ni bilo, da bi pokazal tem ljudem zmoto, nikdo niti pomislil ni, da bi olajšal sočloveku gorje, tisto privzgojeno gorje, ki nas tare in uničuje skozi stoletja.

V sosesčini pokopališča so malo pred praz-

niki našli izkopanine rimskega zlatega denarja. Z vso močjo se mi je vrnil v spomin ta zlat denar, tisto zlato tele, ki se ga današnji človek tako tesno oklepa. Z vsem čustvom sem občutil, da to ni več prošnja k zlatemu teletu, ampak divja strast, ki besno grabi na škodo sočloveka. Nihče se ne spomni, da je samo ena sila, ki s svojo silno naravno močjo kaže smer človeštvu, toda človek hodi svojo pot, gre vstran od nje in malikuje; vsak hoče svojega Boga in sovraži drugega radi svojega. Tako je pač naučen revež, zato blodi. Sila narave ga sicer na rahlo opominja in navaja k spoznanju; navaja ga k resnici, ki je največje bogastvo sveta, toda človek blodi... Komur ni dano, bo pač vse življenje hodil po krivični poti in iskal pravice... Bo vse življenje blodil...

Zahrepenel sem, da bi ljudje odšli tudi domov tako enotnih misli, da bi povest grobov zanesli v življenje, ker bi potem veliko lažje pridelovali kruh iz te žilave zemlje; lažje bi živeli, saj samo sukpnost zdravih človeških nazorov vodi vse človeštvo k napredku.

Z žalostjo sem moral ugotoviti, da skoraj nihče ni odnesel plemenitih čustev; vsi so odhajali takni kot so prišli, le Čečotkin se mi je zdel nekoliko drugačen. Pod pazduho je stiskal steklenico, zato nisem vedel, če je njegova čustva spremljalo vino, ali pa se je v njegovem bistvu vendarle vzbudilo kaj dobrega.

Tudi jaz sem šel. S prijateljem sva šla v Jesenovac. Od pokopališča pa so bile potegnjene debele surove brazde zimskega oranja in se zvišale v nedogled. Zaželel sem, da bi se te brazde raztegnile na vse vetrove in zanesle med ljudstvo mir in bratstvo Jasenovačkih grobov.

Grobovi v Jesencu so še danes nema priča, ki življenju zaman kaže pravo pot.

avtomobilov in letal nemogoča. Toda motor rabi bencin ali nafto. Japonska pa te dragocene tekočine nima na lastnem ozemlju razen na južnem delu otoka Sahalina. S Sovjetsko Rusijo je napravila pogodbo o izkoriščanju petroleja tudi na severni polovici Sahalina. Količine na tem otoku pridobljenega petroleja zdaleč ne krijejo japonskih potreb. Vsled tega so obrnjene njene oči na Holandsko Indijo, katere petrolejske produkcije bi mogle zadostovati za njene potrebe.

Odkar je Amerika ustavila ves izvoz orožja in vojnih surovin, med katere spada tudi petrolej, na Japonsko, se nahaja država vzhajajočega sonca v še večjih stiskah. Na Kitajskem divja že tretje leto strahovita vojna, ki jo gospodarsko in finančno izčrpava, a na jugu leže bogate kolonije poražene Holandije, starodavni sen vseh japonskih vlad. Polastiti se teh toplih in bogatih krajev pomeni vojsko z Združenimi državami, ki ne puste v tem predelu sveta nobenih posestnih sprememb. Ali je Japonska sposobna voditi vojno na dve plati? To vprašanje se vsiljuje tudi japonskim državnikom. Oni smatrajo da ne smejo tvegati tolikšnega rizika. Zato poskušajo najprej končati vojsko na Kitajskem in spraviti vse njeno ogromno ozemlje pod svojo oblast, nato izvršiti sunek proti jugu. Da bi se jim to čimprej posrečilo, je treba zapreti vse dohode, odkoder dobiva Kitajska orožje. Dokler Kitajska ne bo pokorjena pa mora voditi Japonska z vsemi drugimi državami prijateljsko politiko. Z Rusijo si želi celo nenapadalne pogodbe. Japonska želi s svojimi sosedi sodelovati ter prijateljsko pospeševati medsebojno trgovino.

Te dni so se pričela važna pogajanja med Japonsko in Holandsko Indijo, ki naj povečajo izmenjavo blaga med obema državama. V glavnem se trudi Japonska za zagotovitev prepotrebne petroleja, čeprav je Holandska Indija obvezana prodati vso količino petroleja Angliji. Vendar izgleda da bodo sedanja pogajanja z Japonsko uspešna in da ji bodo zagotovila najmanj 50 odst. vsega petroleja iz Holandske Indije.

ČITAJTE IN NAROČAJTE „KMETSKE LIST“!

Ljubim ruke milostiva

Raztegnjeno polje, številne mlake in razmetana porjavela krma med grmovjem, vmes pa nekam medlo zoreča koruza... Čez obok medlo raztrgani beli oblaki, le skozi motno ozračje kakšen sončni žarek.

Vlak je dokaj hitro vozil proti Čakovcu, daleč skozi belilo oblakov in moko ozračje pa so izginile zadnje hiše Središča. Breznik je slonel v vagonu in brez posebnih misli prešteval mlake, ki so hitele mimo, zato je vsaki tjavendan vrgel številko, dokler mlake in grmovje ni povsem izginilo, na obeh straneh pa se je že raztegnila tja do Čakovca koruza. Breznika je spreletelo po vsem telesu. Po hrbtu so ga zaščegetale mravlje, po trebuhu pa je občutil nekakšen mrazeč preprih. Koruznica je bila gosta, pa je tako naglo hitela mimo Breznikovih oči, da je moral pogledati v kot vagona, kjer je sedela neka ženska. Porinil je obe roki v žep, se pretegnil in požrl slino, nato pa je nekam brez potrebe potegnil uro iz žepa. Ni pogledal na kazalce. Prav tako brez potrebe je zopet porinil obrabljeno srebro v telovnik in pogledal v strop vagona, kjer sta se z veliko vnemo pretepali dve muhi.

»Čakovec!« se je slišalo od zunaj, vlak pa se je počasi ustavil. Vsi so pograbili za prtljago, Brezniku pa se ni nič kaj ljubilo zapustiti sedeža. Ker so šli drugi, je šel tudi on. Pri vratih se je spomnil, da je imel pri sebi dežnik, zato je stopil nazaj in ga vzal s police, ker se sam nikamor še ni premaknil.

»Milostiva, tukaj sem, milostiva!« je odjeknilo odzunaj, Brezniku pa so se ušesa in oči zavrtela. Hitro je stopil za ostalimi iz vagona, da bi videl ljudi tudi odzunaj, kako izgledajo.

Politika Sovjetske Rusije

O ciljih in smernicah ruske politike v zadnjem času veliko ugiblje ves svetovni tisk. Pogosto sporočajo zdaj s te, zdaj z one strani presenetljive vesti, ki se končno izkažejo za neresnične ali vsaj močno pretirane.

V splošno oznako bi lahko rekli, da je ruska politika imperialna; kajti Rusija niti po svojem obsegu niti po svojem ustroju (—saj se uradno imenuje Zveza socialističnih sovjetskih republik—) že zdavnaj ni več samo kontinentalna (celinska) država, ampak je imperij z določenimi interesnimi področji. V razliko z drugimi imperiji (Veliko Britanijo, Italijo, Ameriko itd.) je Rusija sama v sebi zaključena in zato ne potrebuje kolonij. Osvajalne vojne so zato ruski miselnosti in spričo tega tudi ruski politiki tuje. Saj ima Rusija doma še toliko nenaseljene in neizkoriščene zemlje kakor nobena druga velesila v posesti beglega plemena na svetu. Ta ogromni prostor za došča ruskim potrebam še za dolga stoletja.

Po vsem, kar je mogoče nepristransko sklepati iz dosedanjega zadržanja Rusije, ima njena politika tri cilje. Prvi je — ohranitev miru na vseh lastnih mejah. Treba je pomisliti, da je Rusija šele v povojih svojega razvoja.

Drugi cilj ruske politike je pridobiti si kar največ in najbolj ugodnih izhodov na morje. To je naravna in zato tudi že stara ruska potreba in zahteva. Že površen pogled na zemljevid nam to dovolj jasno pokaže. Tako velikanski prostor s toliko zakladi ne more trajno ostati sam vase zaprt, ampak mora stremiti za izmenjavo blaga. Pri tej izmenjavi Rusija takisto ne more mirno gledati, da bi tuji posredniki in mešetarji bogateli na njen račun, ampak hoče koristiti iz lastnega dela in lastne trgovine imeti v prvi vrsti zase in za svoje ljudi. Odtod zahteva po svobodnih izhodihi na morje. Na severu ima Rusija sicer celo vrsto luk, ki so pa zaradi ledu znaten del leta neplovne. Spričo tega je njen pogled trajno uprt na

severo-zapad, na jugozapad in na vzhod. Tam gori gre za izhod v Baltik in po njem v Atlantski ocean, tu spodaj za prost prehod iz Črnege morja skozi Dardanele v Sredozemlje, na vzhodu za pot v Tihi ocean (Pacifik), odkoder drže morskata pota po vsem svetu.

Pri teh sicer čisto naravnih težnjah bi ob nespretni politiki Rusija lahko naletela na nevarno križanje interesov: z Nemčijo, Italijo in z Japonsko. Zdi se, da se pri tem prekar nem poslu sovjetska politika ravna po starem rimskem geslu: Do, ut des! (Dam ti, da mi daš!)

S tega vidika gledano je bil in je nenapadalni pakt med Nemčijo in Rusijo naravna nujnost. Ako je Nemčija uspešno hotela pričeti

Nad gorečim mestom

»Pustite, milostiva, pretežko je za vas,« je zopet zaslišal nekam skromen deklinski glas. Mlado, skromno oblečeno dekle je dvigalo dva velika kovčega in ponižno gledalo v žensko, ki se je zibala poleg nje. Breznik je pogledal bolj pozorno in v ženski spoznal sopotnico, ki je sedela v kotu nasproti njemu. Opazil je tudi, da ženska res ni bila zmožna nositi težke prtljage, ker je bila razvlečena in zaokrožena, da so ji oči komaj, komaj prišle do svetlobe. Ves obraz je imela od vrha do vratu pomazan z različnimi mažami in pudri, kljub temu pa se zbrzdano lice in razjedena koža ni mogla skriti pod prašnato prevleko. Okrog vratu ji je visela velika zlata verižica, na vseh prstih pa, Brezniku se je tako zdelo, so se bleščali različni obročki s kaj različnimi kamni in okraski. Ženska se je zibala kakor raca proti izhodu, dekle pa je s težavo vleklo njeno prtljago in jo nenehoma ogovarjalo z milostivo.

»Pazite, milostiva, da ne padete!« je skrbelo dekle in s suženjskim izrazom na licu gledalo v obsežen kup svoje gospodarice. Milostiva je počasi prilezla čez prag in izginila nekje za ovinikom.

Breznik je nato stopil proti vagonu, ki ga naj popelje proti Varaždinu, pa se mu je nenadoma noga ustavila.

»Ljubim ruke, milostiva!« nenadoma zasliši moški glas, iz restavracije pa je na visokih petah pristopicala neka druga ženska. Možakar se je spoštljivo priklonil, poljubil njeno roko in s hlinjeno smehljajočim glasom ponavljal:

»Kam, milostiva? Morda v Varaždin?«

»Ne, gospod, proti Zagrebu!«

»Ah, milostiva, škoda! Veste, milostiva, saj se spominjate, ko smo bili v Toplicah, kako je že ime milostivi, ki je bila z vami?...«

»Marta.«

»Da, odlična dama. Ah, škoda, milostiva, da ne greste v isto smer. Kako pa drugače, milostiva in milostivica hčerka, ali nič več ne pride v Varaždin?«

»Morda pride.«

Pogovor je prekinil odhajajoči vlak. Gospod je še enkrat poljubil ženski roko in se povzpela na vagon. Skozi okno je pomahal in z narejenim smehom zaklical:

»Na svidenje milostiva, pozdravite milostivico Albo! Naj pride malo med nas!«

Breznik se je vsedel med tem na isto klop kot nadebudni gospod in s prsti premleval platno svojega dežnika. Pogledal je nekajkrat v gospodov obraz, nato pa soseda, ki je pomagal svoji sopotnici dvigati prtljago.

»Preveč ste naložili, milostiva,« je momljaval možakar, mimo debele cigare pa so mu iz ust tekle sline.

»Mora človek marsikaj vzeti s seboj, če potuje,« je menila ženska.

»Kam se peljete, milostiva?«

»V toplice.«

»Kakor nalašč, milostiva, potem vam lahko pomagam.«

»Greste v Varaždinske?«

»Milostiva, če vam povem po pravici, že tri leta me trga v križu, pa sem dejal... nič, moram se enkrat iznebiti težav!«

»In svojega jezika,« je menil v sebi Breznik in sam sebi ni verjel, da živi...

Varaždin. Vlak se je ustavil, ljudje so se vsuli po postaji, skozi gruča pa se je na raznih straneh slišalo:

»... bim ruke, milostiva!...«

z uresničevanjem svojega načrta — odločilna borba z Anglijo — je morala imeti na vzhodu mir. Zato ji je čisto hladen politični razum narekoval pakt z Rusijo. Ko bi bila politika Poljske trezna in realna, bi bila poljskemu narodu prihranjena vsa velika tragedija, ki jo je po krivdi svojih nesposobnih krmarjev moral doživeti. Vedno in vedno iznova je namreč treba naglašati, da politika ne pozna čustvenosti, ampak samo suho stvarnost in potrebe, ki jih sproti narekuje položaj. V kolikor je rusko nemški pakt svet iznenadil, je treba iskati vzroka v okolnosti, da je tudi svetovna javnost računala s slovansko čustvenostjo in se je pri tem vštela. Nemčija si je s tem paktom po odstranitvi Poljske kot angleškega zaupnika zagotovila mir na vzhodu, Rusija pa se je vsaj kolikor toliko približala enemu svojih pomorskih ciljev. V koliko ga je dosegla, bo mogoče govoriti šele po sklenitvi miru.

Podobne cilje zasleduje Rusija tudi pri zbliževanju z Italijo. Poluradni italijanski tisk zadnje čase bolj in bolj blagohotno poroča o tem. Morda ni neznačilno, da vprav sedaj italijanski tisk naglašja, kako je bila Italija prva, ki je »de jure« (pravno) priznala današnjo Rusijo. Iz tega bi se dalo sklepati, da obe vlesili resno iščeta načina, kako najti v dardanskem vprašanju rešitev, ki bi zadovoljevala oba udeleženca. Da pri tem angleška diplomacija ne drži rok križem, je umljivo. Vprav sovjetska nevtralnost pa omogoča ruski diplomaciji, da se pogaja na vse plati. Pred kratkim so se pojavile vesti o pogajanjih med Anglijo in Rusijo. Po teh vesteh naj bi Rusija od Anglije dobila skozi Perzijski zaliv prosto pot v Indijski ocean. Ako se bodo poročila izkazala kot resnična, bo ta uspeh seveda velikega pomena za nadaljni razmah ruskega gospodarstva.

Pri vseh teh prizadevanjih je seveda po sredi še nešteto drugih vprašanj, ki so danes še močno neglena in jih v kratkem časniškem

Pred postajo je čakalo nekaj izvoščkov, ki so uslužno prihitevali k potnikom in:

»Milostiva, izvolite, poceni peljem. Izvolite, milostiva! Izvolite mladi gospodine!«

Breznik se je zdrznil in se vzravnil, stud do »milostive«, ki bi ji moral prisesti, da bi nekoliko bolj poceni prišel do topline, je bil tako velik, da se mu je zdelo bolj primerno počakati in ostati brez izvoščka. Nategnil je podplate in šel...

V toplice je prispel že zelo pozno zvečer. Stopil je v gostilno, da bi si nekoliko odpočil in poiskal prenočišče, pa se je na pragu obrnil. Pred velikim poslopjem je stalo precej postavno dekle in klical nekim ženskam čez ulico:

»Milostive! Milostive! Sutra možete ranije na kupanje.«

»Bumo!« so rekle neke krevljaste in prav tako našminkane ženske.

Breznik je gledal ženske, deklet pa se je med tem obrnilo k njemu in ga uslužno vprašalo:

»Ali je gospodin sam, ali z milostivo. Ena soba je še prazna, če je milostiva tudi...«

Breznik je iznenadeno pogledal deklet in ji z nekim čudnim glasom odgovoril:

»Milostinje in revščine imam dovolj, deklet! Če hočeš kaj drugega... ne vem...«

»Po milostivi sem vprašala, gospon!«

»Milostivi!« se je zdrznil Breznik in odhitel v gostilno. Nanagloma je popil skodelico čaja in legel. Ni več mogel vzdržati. Pozno v noč mu je brnela po glavi milostiva, v odmevih pa je bridko zvenelo:

»Ljubim ruke, milostiva.«

Noč je tesno poveznila mrak na zemljo in skrila obe vrsti človeških revežev pod svoje okrilje. Bedno ljudsko stvorenje v dvajsetem stoletju kliče svojega sočloveka z milostivim imenom, oznanjajoč svojo plehkost in suženjsko dušo. Ali poznaš, človek, zdravilo za svojo bolezen?

Ivan Nemeč

članku sploh ne moremo obravnavati. Zato podajamo le v glavnih obrisih nekaj bežnih in nepristranskih pogledov na celoten sklop zamotan in navidezno zagonetnih ruskih problemov.

Na Daljnem vzhodu želi Rusija kar največ izhoda v Tihi ocean. Odtod vsa njena naklonjenost Kitajski, odtod vsa napetost med Rusijo in Japonsko. Kakšne sadove bo prinesla nova nemško-italijansko-japonska trozveza za Rusijo, o tem so mnenja deljena. Kakorkoli pa različni viri različno tolmačijo to trozvezo, ni izključena možnost, da bo Nemčija prevzela vlogo posrednika med Rusijo in Japonsko. Po našem mnenju bodo že bližnji meseci prinesli javnost v to vprašanje.

Tretji cilj ruske zunanje politike je — pridobiti nazaj ozemlje, ki ga je Rusija izgubila v dobi revolucije. Tako smo videli, da so se v Sovjetsko zvezo vključile baltske države, del Finske, znaten del Poljske in Besarabija. Za druga ozemlja so razgovori še v teku. Kakšni bodo uspehi, nam bo pokazala bodočnost. Že danes pa je jasno, da sovjetska politika ne pozna romantične čustvenosti, kakor bi si jo želeli nekateri sanjači. Ker pa so vodilni narod tega imperija Slovani, je seveda tudi ta politika kljub socialni poudarjenosti v bistvu vendarle slovanska ali vsaj močno ruska.

Jernej Grad

V Dragomlju je umrl gostilničar in posestnik Jernej Grad v 80. letu starosti. V svojih mladih letih je reguliral Savo in mnogo plodne zemlje ohranil našemu kmetu. Udejstvoval se je v naših gospodarskih organizacijah in z vso vnemo in ljubeznijo posvečal svoje delo napredku kmetijstva. Dolgo vrsto let je stal v prvih vrstah naše najzaslužnejše kmetijske Kmetijske družbe in prav tako je bil član načelstva »Ekonom« od njegove ustanovitve. Prav zaradi svoje povezanosti z zemljo je stopil tudi med prve borce kmetijskega pokreta, kot vsi njegovi ugledni bratje. Ni bilo sestanka, ne zborovanja SKS, ki se ga ne bi udeležil naš dragi pokojnik.

Posebno rad je pohitel na kmetijske praznike na Bled, ali na Krško, kjer se je zbiralo v času svobode na deset tisoče slovenskih in hrvatskih kmetov, ki so prisegali na medsebojno slogo in skupno borbo za staro pravdo.

Jernej Grad je bil značajan mož, prava slovenska kmetijska korenina, ki je vzbujal s svojo možatostjo spoštovanje in simpatije. Daleč okrog so ga poznali in povsod radi imeli in visoko cenili.

V zadnjih letih je bolehal. Legel je in sedaj umrl. Naj mu bo lahka toliko ljubljena zemlja, žalujočim ostalim izrekamo naše iskreno sožalje.

■ **Predsednik Združenih držav Franklin Roosevelt** je imel že nekaj važnih govorov v predstoječi volilni borbi za predsednika združenih držav. Te dni je Roosevelt napovedal, da bo imel še pet govorov do volitev, ki se bodo vršile v prvi polovici prihodnjega meseca. V Ameriki računajo, da bo dobil Roosevelt 80 odst. glasov.

■ **Izmenjava političnih jetnikov.** Med rumunsko in rusko vlado se vodijo razgovori glede izmenjave političnih jetnikov. Rumunska vlada zahteva osvoboditev gotovih oseb, ki so jih sovjetske oblasti aretirale ob okupaciji Besarabije. Moskovska vlada pa zahteva, da rumunska vlada izpusti komunistične jetnike, ki so v rumunskih zaporih.

■ **Iz Londona** je bilo izseljenih okrog pol milijona otrok.

Kmetska mladina

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU

Pri nas je umrl agilen član Društva kmetijskih fantov in deklet tov. *Robert Košar*. Iz naše srede ga je iztrgala prerana skrb, da si je mladi tovariš gorko hrepenel po življenju. Še v smrtni uri je mislil na vse nas in naše delo, v katerem je vedno stal med prvimi pionirji našega kmetijsko-mladinskega gibanja v vasi. Vsi ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Razna opravila na polju bodo sedaj kmalu končana, zato bodo sedaj pričeli z zimskim prosvetnim delom, ki je v naši mladinski organizaciji storilo že veliko koristnega za napredek in izobrazbo mladih kmetijskih ljudi. Zunanje manifestacije našega gibanja so letos odpadle, zato pa se naše notranje delo mora poglobiti.

FRANKOLOVO

V nedeljo, dne 20. oktobra je naše Društvo kmetijskih fantov in deklet priredilo vinsko trgatavo — da se v današnjem času tudi malo razveselimo. Naša blagajna je tudi potrebna poživitev, zato smo si morali pomagati na ta način, ker letos nobene javne prireditve nismo mogli imeti. O našem prosvetnem delu bomo v kratkem poročali.

DRAMLJE

Društvo kmetijskih fantov in deklet v Dramljah priredi v nedeljo, dne 27. oktobra zabavni večer z vinsko trgatavo. Vabimo vse prijatelje in znance, da se z nami vred povesele.

V prihodnjih dneh bo imelo naše društvo redni občni zbor na katerem bo poročal tudi Zvezin tajnik tov. *Ivan Nemeč*. Datum občnega zbora bomo vsem tovarišem in tovarišicam sporočili pismeno.

Naš kulturno-prometni in dramski odsek se pripravlja na zimsko delo. Najprej bomo priredili kakšno veselejšo igro, potem pa bomo skušali postaviti na oder tudi dramo. V splošnem pač kljub razmeram gibljemo in živimo in bomo živeli dokler bo zemlja slovenske.

ŠKOFJA VAS

Sporočamo vsem prijateljem dobre igre, na naš dramski odsek pridno vadi »Švejk« in bomo nastopili nekako sredi novembra in ne 27. oktobra kot smo prvotno poročali. Prosimo vse znance in prijatelje gibanja, da za našo dramsko predstavo poagitirate med svojimi sovaščani.

„EKONOM“

I. K. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. **Mlevske izdelke:** pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga** vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementsa in drugo **glavno zastopstvo** za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

GOTNA VAS

V nedeljo dne 27. oktobra ob 10. dopoldne se vrši izredna seja novomeškega okrožja kmet. fantov in deklet v Sokolskem domu. Ker je seja zelo važna naj se udeležijo vsi funkcionarji. Za delegate in predsednike društev je obvezno.

Iz naših krajev

× **Zaprta cesta Jeperca—Labore** sekcija v Kranju objavlja: Glede na obtežilno preizkušnjo nadvoza preko železniške proge v Žabnici v km 640.530 drž. ceste št. 2. bo dne 25. oktobra 1940 zaprt promet za vsa vozila na drž. cesti št. 2 v odseku Jeperca—Labore med 7. in 19. uro. V tem času bo promet usmerjen tako-le: a) za promet v smeri Ljubljana—Kranj od km 632.150 (gostilna Bohinc v Medvodah »nad klancem«) po banovinski cesti Medvode - Mavčiče - Labore in od tod po državni cesti. b) za promet v smeri Kranj—Ljubljana: od km 642.700 na Gaštenju po banovinskih cestah Stražišče—Suha—Jeperca in od tod zopet po državni cesti proti Ljubljani.

× **Glasbena Matica** je priredila pretekli teden v Ljubljani pevski večer na čast 70letnice slovenskega skladatelja Josipa Pavčiča. Ves koncert je bil izpolnjen izključno s skladbami slavljence.

× **Živalske kužne bolezni v Sloveniji.** V dravski banovini je bila po stanju 8. okt. svinjska kuga v 111 dvorcih, svinjska rdečica 35, kuga čebelne zaloge 15, stekline 6 in garje v enem dvorcu.

× **Na Atlantskem ocenano** je bil potopljen jugoslovanski tovorni parnik »Orao«. Posadka je bila rešena in pripeljana v Gibraltar.

× **Za predsednika** banovinskega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani je bil imenovan bivši minister Franc Snoj, za podpredsednika pa banovinski uradnik inž. Muri.

× **Nove cene špirta.** Finančni minister je določil nove prodajne cene špirta z veljavnostjo iz 15. t. m. Dehidrirani denaturirani špirit za mešanje z bencinom za pogonsko gorivo ve-

lja franko tovarna skupaj z davpom 10 din kg. Rafinirani špirit za pijačo 16.80 din kg, gorilni špirit 95—96 odst. franco kupčeva postaja brez skupnega davka 12.50 din kg; surov špirit za proizvodnjo kisa 10 din kg; rafiniran špirit za proizvodnjo kisa franco kupčeva postaja brez skupnega davka 11 din, rafiniran špirit v industrijske svrhe 13 din, surov špirit za industrijske svrhe 11 din, špirit za ojačenje vina za izvoz 10 din, rafiniran špirit za proizvodnjo izdelkov za uvoz 9 din in rafiniran špirit za privatna trošarinska skladišča v svrhu obdavčenja 20.80 din.

× **Zavod za zunanjo trgovino** je sklenil, da se uvede tudi nadzorstvo nad izvozom fižola. Odkup fižola bo dovoljen samo Prizadu, hrvaškemu Pogodu (Pooblaščenemu gospodarskemu društvu) in banovinskemu zavodu za prehrano v Ljubljani.

× **Kranjski občinski odbor** je sklenil najeti 7 milijonsko posojilo za gradnjo tekstilne šole v Kranju.

× **Prihranki naših delavcev v Nemčiji.** Vsi naši delavci, ki so bili ali ki so še na sezonskem delu v Nemčiji in so bili njihovi prihranki do 31. decembra 1939 blokirani, lahko ta denar dvignejo odnosno obračunajo potom našega Putnika v Berlinu.

× **Izum.** Kmet Panta Lazić iz okolice Som bora je izumil stroj, ki z njim istočasno seje žito in trosi umetno gnojilo. S pomočjo tega stroja in take obdelave zemlje se mu je posrečilo letos dvigniti pridelek pšenice od 5 na 33 stotov na 1 ha.

× **Ribniški župan Davorin Onić** je bil obsojen pred sodiščem na 15 dni zapore in 6000 din globe zaradi kršitve uredbe o pobijanju dra ginje. Prodajal je moko po 8.50 din, kupil pa jo je po 4.50.

× **Sodišče v Kosovski Mitrovici** je obsodilo na smrt bivšega orožnika Milana Miškovića, ki je bil iz službe odpuščen zaradi svojih zločinov. Obtožen je bil dveh umorov, dveh požigov in posilnitve.

× **V Banja Luki** so razbojniki ponoči umorili trgovca Poljakona, njegovo ženo in sina in nato oplenili trgovino.

× **V Lazah, občina Kapele,** je posestnik Strgar Franc ustrelil na polju ženo Terezijo Radanović, ker je vozila po njegovi poljski poti.

× **V Šibeniški tovarni »La Dalmatiene«** se je zastrupilo 19 delavcev, od katerih sta dva umrla, ostali pa so duševno zboleli. Oblasti so uvedle preiskavo proti lastnikom tovarne.

× **Tvrška Meinel** je bila v Beogradu obsojena na 100.000 din globe, ker ni hotela prodati neki stranki kg riža, čeprav ga je imela v trgovini tri vreče.

× **Iz skladišča zagrebškega letališča** je bilo pokradenih avtomobilskih gum za 100.000 din vrednosti. Tatove in obrtnike, ki so gume kupovali, so aretirali.

Sejmi

28. oktobra: Lož, Mokronog, Radovljica, Žužemberk, Središče, Gornji grad, Koračice, Muta, Slov. Bistrica, Sv. Jurij pri Celju, Dol. Lendava.

29. oktobra: Ormož, Maribor, Dol. Lendava.

30. oktobra: Studenec pri Krškem, Veliki Gaber, Celje, Ptuj, Trbovlje (trž. dnevi).

31. oktobra: Turnišče, trž. dan s svinjami.

1. november: Trbovlje.

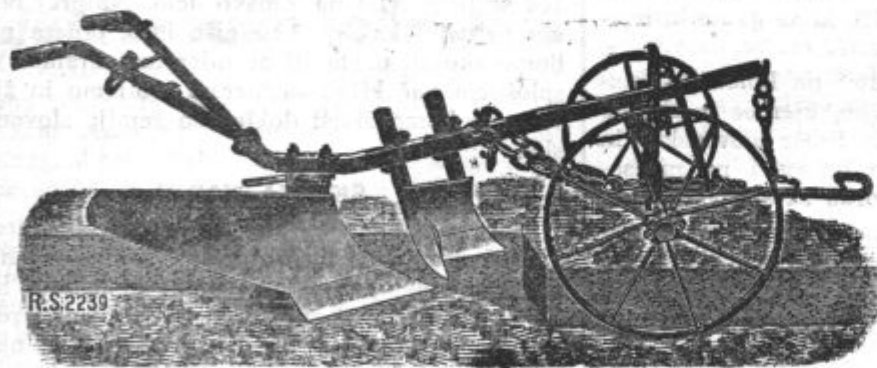
2. novembra: Cerkljane, Mirna, Celje, Brežice, Trbovlje, Vitanje.

Živinski in kramarski sejem na Veseli gori pri št. Rupertu se vrši 26. oktobra 1940, t. j. na soboto.

Na to posebej obveščamo kupce in prodajalce zlasti za živino, ker so prijavljeni številni kupci.

„Kmetški list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

SACK-ovi plugi so najboljši!

V zalogi pri Kmetijski družbi in njenih skladiščih

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetški hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257
Brzovaj: „Kmetškidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive **4 do 5%** obrestuje po
Za vse vloge nudi popolno varnost!
Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!